

Υλικό προετοιμασίας

Πανελλήνιος Διαγωνισμός Ορθογραφίας

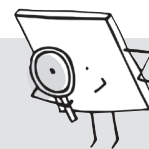

SUPER CONTEST

Κανόνας 1: ΡΗΜΑΤΑ ΣΕ -ω

Όταν ένα ρήμα τελειώνει σε -ω, θα το γράφουμε πάντα με **ωμέγα!**

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: παίζω, τρέχω, τρώω, γελάω, ακούω, λέω, σφυρίζω, μιλώ, σχολάζω

ΑΣΚΗΣΗ 1

■ Υπογράμμισε το σωστό:

Βλέπο – βλέπω

άλογω – άλογο

ρωτάω – ρωτάο

Τρέμο – τρέμω

αγαπώ – αγαπό

πρόσωπο – πρόσωπω

Τόξο – τόξω

τρέχω – τρέχο

ρούχω – ρούχο

Βιβλίο – βιβλίω

ποτίζω – ποτίζο

τετράδιω – τετράδιο

Απάντηση

Βλέπω – βλέπω

άλογω – άλογο

ρωτάω – ρωτάο

Τρέμο – τρέμω

αγαπώ – αγαπό

πρόσωπο – πρόσωπω

Τόξο – τόξω

τρέχω – τρέχο

ρούχω – ρούχο

Βιβλίο – βιβλίω

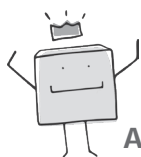
ποτίζω – ποτίζο

τετράδιω – τετράδιο

Κανόνας 2: ΑΥΤΗ ΣΕ -η

Τα θηλυκά ουσιαστικά που τελειώνουν σε -η, θα τα γράφουμε πάντα με **ήτα!**

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: βροχή, γιορτή, πόλη, τάξη, μύτη, πηγή, εξοχή, σχολή, βοή, οροφή

ΑΣΚΗΣΗ 2

■ Συμπλήρωσε με -η ή -ι τις λέξεις:

μαγαζ__

λέξ__

απάντησ__

βρύσ__

πατάκ__

σκαμν__

παπούτσ__

σιωπ__

σκέψ__

παντελόν__

καλοκαίρ__

ειρήν__

μάχ__

γουρούν__

λύπ__

Απάντηση

μαγαζί

λέξη

απάντηση

βρύση

πατάκι

σκαμνί

παπούτσι

σιωπή

σκέψη

παντελόνι

καλοκαίρι

ειρήνη

μάχη

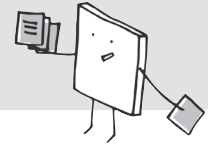
γουρούνι

λύπη

Κανόνας 3: ΔΥΟ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΑΖΙ

Πολλές φορές γράφουμε δύο φωνήεντα μαζί που ακούγονται σαν ένα! Τα λέμε δίψηφα φωνήεντα! Αυτά είναι τα: **αι, ει, οι, ου** και **υι**. Εάν έχουν τόνο, αυτός θα μπαίνει πάντα στο δεύτερο φωνήεν.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: παιδί, μπορεί, πολλοί, κουλούρι, υιός

ΑΣΚΗΣΗ 3

■ Γράψε τα γράμματα ΔΦ (Δίψηφο Φωνήεν) στις λέξεις που έχουν μέσα τους δίψηφο φωνήεν:

ενέργεια	___	γιαγιά	___	παίζω	___	γιατί	___
ουρανός	___	κιάλια	___	καρπούζι	___	δίωρο	___
αηδόνι	___	υιός	___	διόρθωση	___	κοιτάζω	___
αδιάφορος	___	παρατηρεί	___	ιερός	___	παντού	___

Απάντηση

ενέργεια	<u>ΔΦ</u>	γιαγιά	___	παίζω	<u>ΔΦ</u>	γιατί	___
ουρανός	<u>ΔΦ</u>	κιάλια	___	καρπούζι	<u>ΔΦ</u>	δίωρο	___
αηδόνι	___	υιός	<u>ΔΦ</u>	διόρθωση	___	κοιτάζω	<u>ΔΦ</u>
αδιάφορος	___	παρατηρεί	<u>ΔΦ</u>	ιερός	___	παντού	<u>ΔΦ</u>

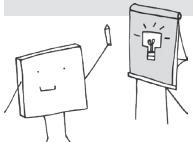
Κανόνας 4: ΤΑ ΔΙΑΛΥΤΙΚΑ ΧΩΡΙΖΟΥΝ

Τα **ει, αι, οι** και **αυ** ακούγονται μαζί. Εάν θέλουμε να τα ακούσαμε ξεχωριστά, βάζουμε διαλυτικά και γράφουμε **εϊ, αϊ, οϊ** και **αϋ**.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: γειτονιά, παιδιά, κοιλιά, αυτί, ξεϊδρώνω, παϊδάκι, κοροϊδία, αϋπνία.

Προσοχή: όταν το φωνήεν που είναι μπροστά από τα **-ι-** και **-υ-** τονίζεται, τότε δεν μπαίνουν διαλυτικά.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: άυπνος, γάϊδαρος κ.α.

ΑΣΚΗΣΗ 4

■ Διάγραψε το λάθος:

καίκι – καϊκι	γαιδούρι – γαϊδούρι	αίμα – αϊμα
παίζω – παϊζω	μαιντανός – μαϊντανός	ειρήνη – εϊρήνη
κοιτάζω – κοϊτάζω	αυπνία – αϋπνία	πρωί – πρωϊ
βουίζω – βουϊζω	μαιμού – μαϊμού	ανοιχτός – ανοϊχτός

Απάντηση

καΐκι – καΐκι

παίζω – παίζω

κοιτάζω – κοιτάζω

βουίζω – βουίζω

γαϊδούρι – γαϊδούρι

μαιντανός – μαιντανός

αυπνία – αυπνία

μαϊμού – μαϊμού

αίμα – αίμα

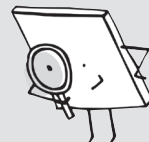
ειρήνη – ειρήνη

πρωί – πρωί

ανοιχτός – ανοιχτός

Κανόνας 5: «πού» ή «πώς». ΠΟΤΕ ΘΕΛΟΥΝ ΤΟΝΟ;

Όταν ρωτάμε γράφουμε **πού** (με τόνο), αλλιώς γράφουμε **που** (χωρίς τόνο).
Όμοια, όταν ρωτάμε γράφουμε **πώς** (με τόνο), αλλιώς γράφουμε **πως** (χωρίς τόνο).

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: Πού πας; Δες τη μπλούζα που φοράει. Πώς αισθάνεσαι; Το ήξερα πως θα έρθεις. Πού και πού τρώει και ένα παγωτό. (έκφραση) Σε περίμενα πώς και πώς! (έκφραση)

ΑΣΚΗΣΗ 5

■ Βάλε τόνο στα **που** και **πως** των παρακάτω φράσεων, όποτε χρειάζεται:

Πως τα περάσατε στην εκδρομή; Στενοχωρήθηκα που δεν ήρθα.

Περίμενε πως και πως νέα σου, αλλά εσύ άφαντος.

Ο τρόπος που κοιτούσε, δε μου άρεσε καθόλου.

Που και που ο Γιάννης επισκέπτεται τον ζωολογικό κήπο.

Ξέρω πως περνάτε καλά, αλλά δε χρειάζεται να κάνετε τόσο φασαρία.

Που βρίσκεται ο φούρνος του παππού σου;

Μου αρέσει που σκέφτεσαι λογικά.

Απάντηση

Πώς τα περάσατε στην εκδρομή; Στενοχωρήθηκα που δεν ήρθα.

Περίμενε πώς και πώς νέα σου, αλλά εσύ άφαντος.

Ο τρόπος που κοιτούσε, δε μου άρεσε καθόλου.

Πού και πού ο Γιάννης επισκέπτεται τον ζωολογικό κήπο.

Ξέρω πως περνάτε καλά, αλλά δε χρειάζεται να κάνετε τόσο φασαρία.

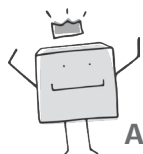
Πού βρίσκεται ο φούρνος του παππού σου;

Μου αρέσει που σκέφτεσαι λογικά.

Κανόνας 6: ΡΗΜΑΤΑ ΣΕ -αίνω

Τα ρήματα που τελειώνουν σε **-αίνω**, γράφονται με **αι**.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: βγαίνω, μπαίνω, κατεβαίνω. Τρία όμως αποτελούν εξαιρέση και γράφονται με **ε!** μένω, δένω και πλένω.

ΑΣΚΗΣΗ 6

■ Συμπλήρωσε τα κενά με **-έ** (έψιλον) ή **-αί** (άλφα γιώτα):

ανεβ__νω	ανασ__νω	μ__νω
προφτ__νω	ξεπλ__νω	διαμ__νω
πηγ__νω	δ__νω	μαθ__νω
μπ__νω	πλ__νω	ξεδ__νω

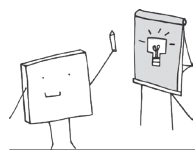
Απάντηση

ανεβαίνω	ανασαίνω	μένω
προφταίνω	ξεπλένω	διαμένω
πηγαίνω	δένω	μαθαίνω
μπαίνω	πλένω	ξεδένω

Κανόνας 7: ΟΤΑΝ ΕΝΩΝΩ ΕΙΜΑΙ ΠΑΝΤΑ -ο

Όταν ενώνω δύο λέξεις και ανάμεσά τους βάζω ένα "ο", αυτό είναι πάντα το **όμικρον**.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: μπαينوβγαίνω, ανοιγοκλείνω, ανεβοκατεβαίνω

ΑΣΚΗΣΗ 7

■ Ενώνω τις λέξεις, όπως το παράδειγμα:

καλός + καρδιά =	καλόκαρδος
μαχαίρι + πιρούνι =	_____
λάδι + ψωμί	_____
χρυσός + ψάρι =	_____
χιόνι + μπάλα =	_____
ήλιος + βασίλεμα =	_____
κούκλα + θέατρο	_____

Απάντηση

μαχαίρι + πιρούνι = μαχαιροπίρουνο

λάδι + ψωμί = λαδόψωμο

χρυσός + ψάρι = χρυσόψαρο

χιόνι + μπάλα = χιονόμπαλα

ήλιος + βασίλειο = ηλιοβασίλειο

κούκλα + θέατρο = κουκλοθέατρο

Κανόνας 8: ΤΟ “ο” ΣΤΙΣ ΜΕΤΟΧΕΣ

Το “ο” στις μετοχές που τελειώνουν σε “όντας” είναι άλλοτε όμικρον και άλλοτε ωμέγα. Θυμήσου να βάζεις ω όταν τονίζεται και ο όταν δεν τονίζεται!

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: τρώγοντας, παίζοντας, χορεύοντας, ακούγοντας αλλά γελώντας, τραγουδώντας, πετώντας, ρωτώντας

ΑΣΚΗΣΗ 8

■ Κύκλωσε το σωστό:

γελόντας – γελώντας

ψάχνοντας – ψάχνωντας

ζηλεύοντας – ζηλεύωντας

διαβάζοντας – διαβάζωντας

βλέποντας – βλέπωντας

τραγουδώντας – τραγουδώντας

τρέχοντας – τρέχωντας

τραβώντας – τραβώντας

κοιτώντας – κοιτόντας

μελετώντας – μελετόντας

κόβοντας – κόβοντας

πέφτοντας – πέφτωντας

Απάντηση

γελόντας – γελώντας

ψάχνοντας – ψάχνωντας

ζηλεύοντας – ζηλεύωντας

διαβάζοντας – διαβάζωντας

βλέποντας – βλέπωντας

τραγουδώντας – τραγουδώντας

τρέχοντας – τρέχωντας

τραβώντας – τραβώντας

κοιτώντας – κοιτόντας

μελετώντας – μελετόντας

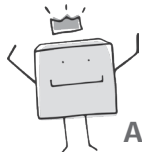
κόβοντας – κόβοντας

πέφτοντας – πέφτωντας

Κανόνας 9: της Ή τις

Το άρθρο της/τις μπορεί να γραφτεί με ήτα ή με γιώτα. Βάζουμε "η" όταν έχουμε ενικό αριθμό και "ι" όταν έχουμε πληθυντικό αριθμό.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: της κοπέλας, της γιορτής, της γειτονιάς, της τάξης, της παρέας αλλά τις κυρίες, τις κοπέλες, τις ομπρέλες, τις πίτσες, τις ημέρες

ΑΣΚΗΣΗ 9

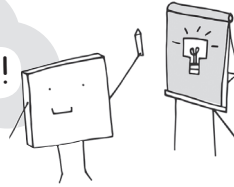
■ Στο παρακάτω κείμενο λείπουν τα **τις** και **της**. Συμπλήρωσε το σωστό:

___ Κυριακές, η Μαρίνα προετοιμάζει ___ δουλειές ___ για την εβδομάδα που έρχεται. Καθαρίζει το γραφείο ___, ώστε να μπορεί να κάνει τα διαβάσματά ___ με άνεση. Διαλέγει τα γεύματα που θα πάρει στο σχολείο. Οργανώνει ___ δραστηριότητές της, ώστε να μην ξεχάσει καμία. Μαζεύει την τσάντα ___ και ξύνει όλες ___ ξυλομπογιές της, ώστε η κασετίνα ___ να είναι κι αυτή έτοιμη. ___ αρέσει να είναι προετοιμασμένη και ___ περισσότερες φορές το καταφέρνει με επιτυχία.

Απάντηση

Τις Κυριακές, η Μαρίνα προετοιμάζει τις δουλειές της για την εβδομάδα που έρχεται. Καθαρίζει το γραφείο της, ώστε να μπορεί να κάνει τα διαβάσματά της με άνεση. Διαλέγει τα γεύματα που θα πάρει στο σχολείο. Οργανώνει τις δραστηριότητές της, ώστε να μην ξεχάσει καμία. Μαζεύει την τσάντα της και ξύνει όλες τις ξυλομπογιές της, ώστε η κασετίνα της να είναι κι αυτή έτοιμη. Της αρέσει να είναι προετοιμασμένη και τις περισσότερες φορές το καταφέρνει με επιτυχία.

Ώρα για επανάληψη!

1. Κάποιες από τις παρακάτω λέξεις είναι γραμμένες με λανθασμένη κατάληξη. Πρώτα υπογράμμισέ τες κι ύστερα γράψε τες σωστά στις κενές σειρές από κάτω:

παγωτώ, κρυώνω, άλογω, λιώνω, παλεύω, χορεύω, παλτό, στρίβο, λύνω, ανταμώνω, ξεσηκώνω, πεζοδρόμιω, διορθώνω, πηδώ, κατοικό, καθιστικό, πρόβατω, φυτό

Απάντηση

παγωτώ, κρυώνω, άλογω, λιώνω, παλεύω, χορεύω, παλτό, στρίβο, λύνω, ανταμώνω, ξεσηκώνω, πεζοδρόμιω, διορθώνω, πηδώ, κατοικό, καθιστικό, πρόβατω, φυτό

Παγωτό, άλογο, λιώνω, παλεύω, στρίβω, ανταμώνω, ξεσηκώνω, πεζοδρόμιο, κατοικώ, πρόβατο

2. Αντιστοίχισε τα ζευγάρια, ώστε να σχηματιστούν φράσεις. Προσοχή στις καταλήξεις:

κακοί • φωνή
δυνατή • τρόποι

όμορφοι • άνθρωποι
δύσκολη • άσκηση

σοφοί • βιβλιοθήκη
μικρή • δάσκαλοι

καθαρή • έμποροι
έξυπνοι • ψυχή

Απάντηση

κακοί • φωνή
δυνατή • τρόποι

όμορφοι • άνθρωποι
δύσκολη • άσκηση

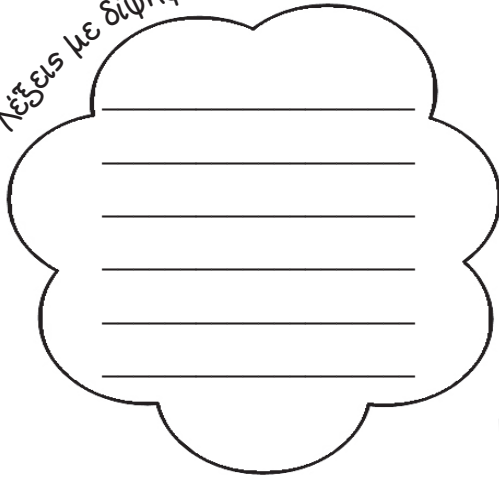
σοφοί • βιβλιοθήκη
μικρή • δάσκαλοι

καθαρή • έμποροι
έξυπνοι • ψυχή

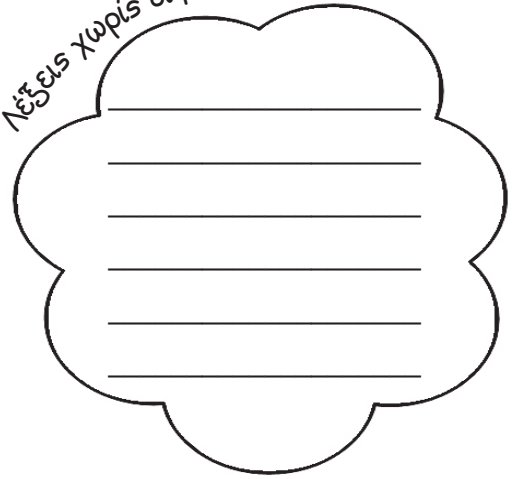
3. Παρακάτω βλέπεις δύο συννεφάκια. Τοποθέτησε τις ακόλουθες λέξεις στο σωστό συννεφάκι:

λουλούδι, εικόνα, διάβασμα, νεράηδα, αίμα, αίθουσα, αγκαλιά,
ιός, οικογένεια, απδία, πειρατής, υιοθεσία.

Λέξεις με δίψηφο φωνήεν

Λέξεις χωρίς δίψηφο φωνήεν

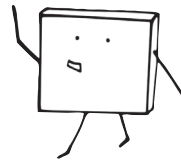

Απάντηση

Λέξεις με δίψηφο φωνήεν

λουλούδι
εικόνα
αίμα
αίθουσα
οικογένεια
πειρατής

Λέξεις χωρίς δίψηφο φωνήεν

διάβασμα
νεράηδα
αγκαλιά
ιός
απδία
υιοθεσία

4. Βάλε διαλυτικά, όπου χρειάζεται:

πλαινός

ολόιδιος

ταΐζω

κούκος

γαιδούρι

ρολόι

κουνουπίδι

τρόλει

λαϊκός

Μαΐου

διάλεξη

κορόιδο

Απάντηση

πλαϊνός

ολόιδιος

ταΐζω

κούκος

γαϊδούρι

ρολόι

κουνουπίδι

τρόλεϊ

λαϊκός

Μαΐου

διάλεξη

κορόιδο

5. Συμπλήρωσε τα κενά με **πώς/πως** ή **πού/που**:

Κάθε φορά ___ ανοίγεις το παράθυρο, μπαίνει μία μεθυστική μυρωδιά.

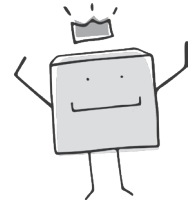
Με ρώτησε ___ ήσουν, αλλά δεν ήθελα να του απαντήσω.

___ σου φαίνεται το καινούριο μου παντελόνι;

Την ώρα ___ μιλούσες, ο Γιώργος έκανε γκριμάτσες.

___ είχες πάει; Χάνεσαι ___ και ___...

Οι παπούδες περίμεναν ___ και ___ την πρώτη τους συνάντηση με το εγγονάκι.

Απάντηση

Κάθε φορά *που* ανοίγεις το παράθυρο, μπαίνει μία μεθυστική μυρωδιά.

Με ρώτησε *πού* ήσουν, αλλά δεν ήθελα να του απαντήσω.

Πώς σου φαίνεται το καινούριο μου παντελόνι;

Την ώρα *που* μιλούσες, ο Γιώργος έκανε γκριμάτσες.

Πού είχες πάει; Χάνεσαι *πού* και *πού*...

Οι παπούδες περίμεναν *πώς* και *πώς* την πρώτη τους συνάντηση με το εγγονάκι.

6. Βάλε **x** στις λέξεις που είναι γραμμένες λανθασμένα και **✓** σε εκείνες που είναι γραμμένες σωστά:

καταλαβαίνω

κατεβένω

αρρωστένω

ξεκουφαίνω

ξεδένω

παραβγαίνω

μαρένω

ξεμαίνω

Απάντηση

καταλαβαίνω

κατεβένω

αρρωστένω

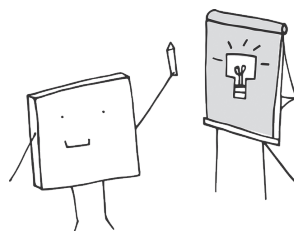
ξεκουφαίνω

ξεδένω

παραβγαίνω

μαρένω

ξεμαίνω

7. Βάλε στις λέξεις το σωστό ο/ω και τόνο, όταν χρειάζεται:

γαλαζ__πράσινος
κεν__
πρόστιμ__
ανθ__δέσμη
σκαρών__

τελειών__
χιον__στιβάδα
λιώσιμ__
ανθίζ__
δοχεί__

καρφών__
κουκουλών__
βουν__κορφή
στεγν__
ψηλ__λιγνος

Απάντηση

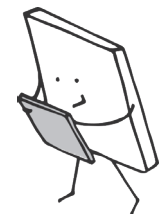
γαλαζωπράσινος
κεν
πρόστιμ
ανθδέσμη
σκαρώνω

τελειώνω
χιονοστιβάδα
λιώσιμ
ανθίζω
δοχείο

καρφώνω
κουκουλώνω
βουνκορφή
στεγνό
ψηλόλιγνος

8. Φτιάξε τη μετοχή και βάλε τη στη σωστή στήλη:

Ρήμα	Μετοχή σε -ών <u>τ</u> ας	Μετοχή σε -ό <u>ν</u> τ <u>α</u> ς
πίνω		
οδηγώ		
καθαρίζω		
γράφω		
διορθώνω		
κολυμπώ		
σκάβω		

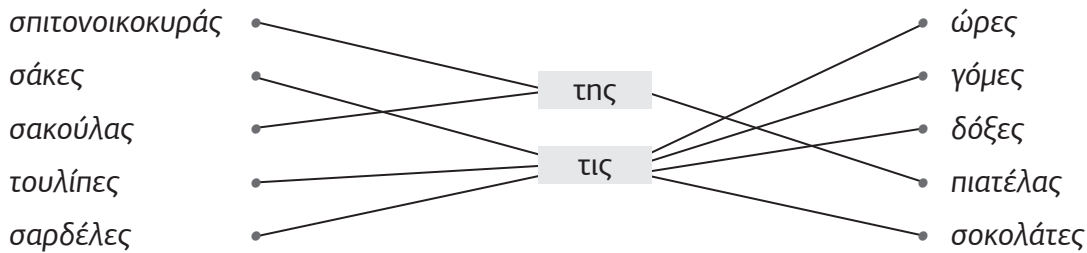
Απάντηση

Ρήμα	Μετοχή σε -ών <u>τ</u> ας	Μετοχή σε -ό <u>ν</u> τ <u>α</u> ς
πίνω		π <u>ί</u> νον <u>τ</u> ας
οδηγώ	ο <u>δ</u> ηγ <u>ώ</u> ν <u>τ</u> ας	
καθαρίζω		κα <u>θ</u> α <u>ρ</u> ίζ <u>ο</u> ν <u>τ</u> ας
γράφω		γ <u>ρ</u> ά <u>φ</u> ο <u>ν</u> τ <u>α</u> ς
διορθώνω		δι <u>ο</u> ρ <u>θ</u> ώ <u>ν</u> ο <u>ν</u> τ <u>α</u> ς
κολυμπώ	κο <u>λ</u> υ <u>μ</u> π <u>ώ</u> ν <u>τ</u> ας	
σκάβω	πε <u>ρ</u> πα <u>τ</u> ώ <u>ν</u> τ <u>α</u> ς	

9. Αντιστοίχισε σωστά:

σπιτονοικοκυράς •		• ώρες
σάκες •	της	• γόμες
σακούλας •		• δόξες
τουλίπες •	τις	• πιατέλας
σαρδέλες •		• σοκολάτες

Απάντηση

10. Στο παρακάτω κείμενο βάλε τα σωστά **ι/η** και **ο/ω** και τόνο όπου χρειάζεται:

Η ώρα τ__ς σκέψης. Είναι φορές που προσπαθ__ να σκαρφιστ__ μία καλ__ δικαιολογία, ώστε να αποφύγ__ το διάβασμα. Κάθομαι στο δωμάτι__ και πάνω στο κρεβάτι, ακονίζ__ το μυαλ__ μου. Οι γονείς τ__ς Μαρίας, την αφήνουν πού και πού να έρχεται στο σχολεί__ αδιάβαστ__, εμένα οι δικοί μου ποτέ.

Απάντηση

Η ώρα της σκέψης. Είναι φορές που προσπαθώ να σκαρφιστώ μία καλή δικαιολογία, ώστε να αποφύγω το διάβασμα. Κάθομαι στο δωμάτιο και πάνω στο κρεβάτι, ακονίζω το μυαλό μου. Οι γονείς της Μαρίας, την αφήνουν πού και πού να έρχεται στο σχολείο αδιάβαστη, εμένα οι δικοί μου ποτέ.

